

Onderwerp

Overheveling middelen energietoeslag

Opsteller	Lisanne Baltussen	Collegebesluit	4 oktober 2022
Programma	Werk en Inkomen	Behandeldatum Raad	30 november 2022
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom	Status	Openbaar

Samenvatting

We hebben te maken met een energie(armoede)crisis. Een deel van onze inwoners kan niet meer rondkomen, weet niet hoe ze de energierekening nog moet betalen en komt letterlijk in de kou te zitten. Met de energietoeslag lossen we deze problemen niet op, maar worden inwoners met een laag inkomen (deels) gecompenseerd voor deze stijgende energielasten. Voor de verstrekking en uitvoering van de energietoeslag 2022 heeft het Rijk middelen toegekend in het gemeentefonds. Deze middelen zijn bedoeld voor de van € 800 naar € 1.300 opgehoogde energietoeslag 2022. We zijn in oktober 2022 begonnen met de uitbetaling van deze aanvullende € 500 energietoeslag 2022. Daarnaast heeft het Rijk ook voor 2023 een energietoeslag aangekondigd. De middelen voor een eerste betaling van € 500 energietoeslag 2023 worden ook dit jaar nog toegekend en gemeenten krijgen de ruimte dit al in 2022 uit te betalen. Het definitieve bedrag en moment van toekenning is nog onbekend.

Met dit raadsvoorstel zorgen we ervoor dat de benodigde middelen voor zowel de energietoeslag 2022 als 2023 worden overgeheveld naar het programma Werk en Inkomen.

Voorstel

1. Het bedrag van € 8.571.763 dat bij de septembercirculaire toegekend is in het gemeentefonds over te hevelen naar het programma Werk en Inkomen, taakveld Inkomensregelingen, bijzondere bijstand (60132.S3364) ten behoeve van de verstrekking en uitvoering van de energietoeslag 2022, en het bedrag als volgt te verdelen:
 - a. 2022: € 7.714.587 (90%)
 - b. 2023: € 857.176 (10%)
2. Het bedrag van € 9.115.000 dat aangekondigd is bij de septembercirculaire door het Rijk en naar verwachting wordt toegekend aan het gemeentefonds, over te hevelen naar het programma Werk en Inkomen, taakveld Inkomensregelingen, bijzondere bijstand (60132.S3364) ten behoeve van de verstrekking van de eerste € 500 van de energietoeslag 2023, en het bedrag als volgt te verdelen:
 - a. 2022: € 8.203.500 (90%)
 - b. 2023: € 911.500 (10%)
3. Het hogere bedrag van € 2.839.608 wat bij de meicirculaire is toegekend aan het gemeentefonds over te hevelen naar het programma Werk en Inkomen, taakveld Inkomensregelingen, bijzondere bijstand (60132.S3364).
4. De begrotingswijziging met nummer BW-01848 vast te stellen waarmee bovenstaande beslispunten in de begroting worden verwerkt.

Aanleiding

Het Rijk heeft besloten de energietoeslag 2022 te verhogen van € 800 naar € 1.300. In de septembercirculaire is hiervoor budget toegekend via het gemeentefonds. Met het raadsvoorstel worden, indien uw raad akkoord is, de middelen beschikbaar gesteld binnen het programma Werk en Inkomen. Het college heeft op 4 oktober 2022 besloten in oktober 2022 de aanvullende € 500 energietoeslag 2022 uit te keren, vanwege de hoge urgentie, schrijnende signalen vanuit inwoners en partners in de stad en het feit dat de verhoging naar € 1.300 een wettelijke taak is waar we uitvoering aan moeten geven.

Daarnaast heeft het Rijk op Prinsjesdag bekend gemaakt dat ook in 2023 een energietoeslag van € 1.300 beschikbaar komt voor mensen met een laag inkomen. In de kamerbrief van 20 september geeft de minister van Financiën aan dat gemeenten de ruimte krijgen een deel van dit bedrag al in 2022 uit te betalen¹. Na vaststelling van dit raadsvoorstel worden de middelen beschikbaar gesteld binnen het programma Werk en Inkomen en kan ook dit bedrag nog dit jaar worden uitbetaald.

Beoogde impact

De verstrekking van de energietoeslag sluit aan bij onze ambities en doelen in de Stadsbegroting 2022:

- Ambitie: 'We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud.' Doel: 'We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen.'

Argumenten

1.1 Dit bedrag wordt door het Rijk aan ons uitbetaald om inwoners met een laag inkomen te compenseren voor de stijgende energielasten.

Dit volledige bedrag is nodig om de doelgroep met een minimuminkomen tot 130% van het sociaal minimum de energietoeslag 2022 van € 1.300 te verstrekken. We hebben te maken met een energie(armoede)crisis. De signalen die we ontvangen uit de stad zijn schrijnend: een deel van onze inwoners kan niet meer rondkomen, weet niet hoe ze de energierekening nog moeten betalen en komt letterlijk in de kou te zitten. De energietoeslag lost de problemen niet op, maar zorgt wel voor tijdelijke verlichting. Zie de financiële paragraaf van dit voorstel voor een volledig overzicht.

1.2 Dit sluit aan bij het eerdere besluit om de doelgroep inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum te compenseren voor de stijgende energielasten.

Hiermee sluiten wij aan bij het lokale minimebeleid, wat tevens wordt aangeraden door het Rijk. Op 8 juni 2022 heeft uw raad besloten dat deze groep Nijmegenaren de volledige energietoeslag van € 800 ontvangen, om te voorkomen dat ze in de problemen komen. Daarnaast kon hierdoor een grotere groep inwoners sneller ambtshalve geholpen worden. De gemeenteraad heeft hiervoor een bedrag van € 3.400.000 toegekend aan het programmaresultaat Werk en Inkomen, taakveld Inkomensregelingen, onderdeel bijzondere bijstand. De bijdrage vanuit het Rijk is inmiddels verhoogd, waardoor voor de uitbetaling van de aanvullende € 500 aan de gehele doelgroep met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum samen met de eerdere toekenning van de gemeenteraad

¹ Kamerbrief 20 september 2022.

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/09/20/kamerbrief-aanvullende-maatregelen-energierekening/Kamerbrief+aanvullende+maatregelen+energierekening.pdf>

gefinancierd kan worden. Zie de financiële paragraaf van dit voorstel voor een volledig overzicht.

2.1 Hiermee zorgen we dat we de eerste betaling van € 500 energietoeslag 2023 al in 2022 kunnen doen.

In de kamerbrief van 20 september heeft de minister van Financiën de mogelijkheid gecreëerd om € 500 van de in 2023 te verstrekken energietoeslag van € 1.300 al in 2022 uit te keren. Wij nemen deze mogelijkheid over in de beleidsregels. Zo kunnen we de stijgende energielasten (deels) compenseren en voorkomen we eventuele betalingsproblemen en schulden.

3.1 Het Rijk heeft het macrobudget energietoeslag verhoogd.

Het macrobudget is op 28 april 2022 verhoogd van € 679 miljoen naar € 854 miljoen. Hierdoor is het bedrag wat in eerste instantie is toegekend aan Nijmegen verhoogd naar € 13.439.608. In het eerste raadsvoorstel hielden we rekening met € 10.600.000. Met het verhoogde budget zijn we in staat om de totale doelgroep te voorzien van de energietoeslag 2022.

Kanttekeningen

1.1 We zijn reeds gestart met de uitbetaling van € 500 energietoeslag 2022

Het college heeft gezien de crisissituatie besloten de uitbetaling van € 500 energietoeslag 2022 te vervroegen naar oktober 2022. Dit is vooruitlopend op het besluit van de gemeenteraad, vanwege de urgentie van de problematiek en het feit dat het Rijk de hoogte van de energietoeslag 2022 heeft vastgesteld op € 1.300.

2.1 We starten met het uitbetalen van de € 500 van de energietoeslag 2023 vooruitlopend op het definitieve budget.

Het Rijk heeft hiervoor € 500 miljoen beschikbaar gesteld. Volgens de eerder gehanteerde verdeelsleutel voor de energietoeslag verwachten we circa € 9.115.000 te ontvangen voor de verstrekking en uitvoering van de vervroegde uitbetaling van € 500 van de energietoeslag 2023. De definitieve verdeling wordt zo spoedig mogelijk door het Rijk bekend gemaakt. Bovendien is nog onbekend wanneer we het bedrag ontvangen. We verwachten dat dit uiterlijk bij de decembercirculaire via het gemeentefonds wordt toegekend. Met dit voorstel lopen we hierop vooruit zodat we toch over kunnen gaan tot de uitbetaling van de € 500 energietoeslag 2023.

Financiën

Integrale afweging

Uw raad maakt twee keer per jaar een integrale afweging van nieuwe gemeentefondsmiddelen. Omwille van een snelle uitvoering van de regeling in het kader van de tegemoetkoming energietoeslag leggen wij dit voorstel separaat aan u voor. Dan kunnen wij de Nijmeegse inwoners zo snel mogelijk voorzien van deze tegemoetkoming.

Tijdelijk beschikbare middelen energietoeslag

11 maart 2022	Het Rijk maakt bekend dat de eenmalige energietoeslag wordt vastgesteld op € 800 (voorheen € 200) en dat hier een macrobudget voor beschikbaar wordt gesteld van € 679 miljoen in de meicirculaire van het gemeentefonds.
---------------	--

5 april 2022	Het college stelt de gemeenteraad voor om voor de uitbetaling van de energietoeslag: 1. Het bedrag van de meicirculaire 2022 van € 10.600.000 toe te kennen aan het programma Werk en Inkomen 2. Het bedrag van € 3.400.000 toe te kennen aan het programma Werk en Inkomen
28 april 2022	Het Rijk maakt bekend dat het voor de energietoeslag beschikbare budget is verhoogd van € 679 miljoen naar € 854 miljoen .
31 mei 2022	Publicatie meicirculaire 2022: Nijmegen krijgt € 12.100.000 toegekend.
8 juni 2022	Uw raad besluit om: 1. Het bedrag van de meicirculaire 2022 van € 10.600.000 toe te kennen aan het programma Werk en Inkomen 2. Het bedrag van € 3.400.000 toe te kennen aan het programma Werk en Inkomen
7 juli 2022	Het Rijk maakt bekend dat de energietoeslag wordt verhoogd naar € 1.300 en dat hiervoor een macrobudget voor beschikbaar wordt gesteld van € 550 miljoen in de septembercirculaire van het gemeentefonds.
28 juli 2022	Correctie meicirculaire 2022 vanuit Rijk: Nijmegen krijgt € 13.400.000 toegekend in plaats van het eerder gecommuniceerde bedrag.
20 september 2022	Op Prinsjesdag wordt duidelijk dat het Rijk ook in 2023 geld beschikbaar stelt voor een tweede energietoeslag van € 1.300. Gemeenten wordt de mogelijkheid geboden om hiervan al € 500 in 2022 uit te betalen. Het Rijk stelt een deel van het budget van 2023 al in 2022 beschikbaar. Hiervoor is een macrobudget van € 500 miljoen aangekondigd. Daarnaast wordt duidelijk dat het Rijk € 35 miljoen beschikbaar stelt voor de ondersteuning van studenten via de individuele bijzondere bijstand. De verdeling over de gemeenten van deze middelen is nog niet duidelijk.
22 september 2022	Publicatie septembercirculaire 2022: Nijmegen ontvangt € 8.571.763 voor de betaling van de resterende € 500 energietoeslag 2022. In de miljoenennota 2022 is het macrobudget van € 500 miljoen aangekondigd voor de € 500 energietoeslag 2023. Deze middelen zijn nog niet opgenomen in de gemeentefondscirculaire. Nijmegen ontvangt naar verwachting € 9.115.000 voor de uitbetaling van € 500 van de energietoeslag 2023, dit is berekend op basis van de eerder gehanteerde verdeelsleutel. Dit is echter nog niet zeker.

Overzicht benodigde middelen energietoeslag

17.700 huishoudens (exclusief studenten) moeten rondkomen van een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Tot en met september 2022 is aan **11.560** huishoudens ambtshalve de energietoeslag van € 800 verstrekt. Deze huishoudens waren bij ons bekend omdat zij een bijstandsuitkering hebben of gebruik maken van de CAZ. Daarnaast is tot en met 22 september 2022 aan **3.591** huishoudens op aanvraag de energietoeslag van € 800 verstrekt. Hiermee hebben wij op dit moment een bereik van 86%.

Het bereik is hoger dan in eerste instantie verwacht (85%). Daarom stellen wij het verwachte bereik bij naar 90% (15.930 huishoudens). Voor de verstrekking van de energietoeslag 2022 (€ 1.300) hebben we daarmee een budget van **€ 20.709.000** nodig. Voor de vervroegde verstrekking van € 500 van de energietoeslag 2023 is een budget van **€ 7.965.000** nodig. Hiermee komen we op een totaal bedrag van **€ 28.674.000**.

Daarnaast is in totaal **€ 850.000** aan uitvoeringskosten nodig: € 700.000 in 2022 en € 150.000 in 2023. De ervaring van de afgelopen maanden leert ons dat de behandeling van de aanvragen meer uitvoeringscapaciteit kost dan verwacht. Een snelle en zorgvuldige afhandeling van de aanvragen is van groot belang, gezien de urgentie en nood waarin sommige inwoners zich bevinden.

Tot slot houden we rekening met een financiële prognose van **€ 6.463.800** doordat we studenten niet meer uitsluiten van de categoriale regeling. In Nijmegen hebben we circa 3.000 panden met kamerbewoning, waarvan het merendeel bewoond wordt door studenten. Daarnaast kennen we studentenhuisvesting SSH&, met circa 2.000 zelfstandige adressen en 700 adressen met meerdere wooneenheden. Uitgaande van 70% studenten met een inkomen tot 130% komen we uit op 3.990 adressen. Uitgaande van een bereik van 90% (3.591 adressen) en een energietoeslag van € 1.800 per toekenning (€ 1.300 energietoeslag 2022 en € 500 energietoeslag 2023) houden we rekening met een financiële inschatting van € 6.463.800.

Financieel overzicht

Benodigd bedrag		Toegekende middelen gemeentefonds	
Energietoeslag 2022 (€ 1300)	€ 20.709.000	Rijksmiddelen meicirculaire	€ 13.439.608
Energietoeslag 2023 (€ 500)	€ 7.965.000	Rijksmiddelen septembercirc. 2022	€ 8.571.763
		Rijksmiddelen septembercirc. 2023	€ 9.115.000
		Aanvulling gemeenteraad	€ 3.400.000
Subtotaal	€ 28.674.000		
Bij toelating studenten (€ 1800)	€ 6.463.800		
Uitvoeringskosten	€ 850.000		
Totaal	€ 35.987.800		€ 34.526.371
Verschil op te vangen binnen het programma Werk en Inkomen			- € 1.441.429

Overheveling naar 2023

Bovenstaand financieel overzicht geldt voor de energietoeslag 2022 van € 1300 en € 500 voor de energietoeslag 2023. Met de verlengde aanvraagtermijn tot en met 30 juni 2023 betekent dit dat ook in 2023 nog energietoeslag zal worden verstrekt en dat een deel van de uitvoeringskosten dan besteed zal worden. We gaan ervan uit dat het merendeel dit jaar al een beroep zal doen op de regeling. We stellen daarom voor om het beschikbare budget vanuit de Septembercirculaire als volgt te verdelen over respectievelijk 2022 (90%) en 2023 (10%): € 7.714.587 en € 857.176.

Voor de verstrekking van € 500 energietoeslag 2023 ontvangt de gemeente naar verwachting in 2022 ongeveer € 9.115.000. We stellen voor om dit budget als volgt te verdelen over respectievelijk 2022 (90%) en 2023 (10%): € 8.203.500 en € 911.500.

Vervolg

Na vaststelling van dit voorstel gaan we op aanvraag zo snel mogelijk over tot de uitbetaling van de € 500 energietoeslag 2023.

Bijlagen

1. Wijzigingsbesluit beleidsregels energietoeslag
2. Persbericht wijzigingen energietoeslag
3. Financiële bijsluiter begrotingswijziging BW-01848